Mozgó húsboltok

Elkészített hároméves belkereskedelmi koncepcióját az Állatforgalmi és Húsipari Tröszt.

Több községben még ma sem tudták biztosítani a rendszeres húsellátást, Az alacsony lélekszám miatt húsboltot nem tarthatnak fenn, s ezért a jövőben mozgó húsboltok járják majd ezeket a kis településeket. Hetenként többször is felkeresik ezeket a helyeket friss hússal.

Az ellátás bővítése mellett egyre nagyobb gondot fordítanak a csomagolásra is.

Román újságírók Szegeden

A 100 éves Népszava jubileuma alkalmával hazánkban tartózkodó külföldi újságíró-küldöttségek tagjai közül Ion *Galeteanu*, a bukaresti Munca főszerkesztője, valamint Constantin *Trandafirescu*, a román szakszervezetek központi bizottsága sajtóigazgatója néhány napra Csongrád megyébe látogatott.

Hódmezővásárhelyen — a városnézés után — ellátogattak Szalay Ferenc és Fejér Csaba festőművészek, valamint Fekete János kerámiaművész műtermében. Szegeden megtekintették Tarján városrész új lakásépítkezéseit, felkeresték a Szegedi Orvostudományi Egyetemet, ahol dr. Szontágh Ferenc, az egyetem rektora fogadta őket. Az SZMT székházában Turai Zoltán, az SZMT megyei titkára a szakszervezeti mozgalom időszerű kérdéseiről adott tájékoztatót. Tegnap ellátogattak a Sajtóházba, ahol a Csongrád megyei Hírlap és a Délmagyarország szerkesztőségének vezető munkatársaival tanácskoztak szakmai kérdésekről.

A román szakszervezeti újságíró-küldöttséget elkísérte dr. Siklós János, a Népszava főszerkesztője.

Tízmilliárd az egészségre

Növelik a szociális gondoskodás kiadásait is

Az egészségügyi tárca 1973. évi költségvetéséről tájékoztatták az MTI munkatársát a minisztériumban. Elmondották: az 1973. évi állami költségvetés központi és tanácsi egészségügyi és szociális feladatokra 10 milliárd 277 millió forintot irányoz elő. Ez az összeg 893 millióval (9,5 százalékkal) haladja meg az 1972. évi kiadásokat. Ebből az egészségügyi hálózat bővítésére, a korszerűbb gyógyászati eljárások alkalmazásának szélesítésére — például a szervátültetési program megkezdésére — összesen 370 millió, az átlagbérek 3 százalékos emelésére pedig 146 millió jut.

Az említetteken kívül az intézeti ellátás feltételeinek, a betegellátási és gondozási körülményeknek a javítását stb. 377 millió forint szolgálja. Ebben benne van az élelmezési norma emelésére szánt és a tejtermékek árváltozásával kapcsolatos összeg is. Az elmúlt évinél nagyobb előirányzat révén lehetőség nyílik a gyógyintézeti ágyak számának 850-nel való növelésére.

Az idei fejlesztése közül a jelentősebbek a következők: *Mohácson 84 ágyat létesítenek, Szikszón a helyi kórházat 100 ággyal bővítik, Szegeden 150 ágyas pavilon épül. Az oroszlányi szülőotthont kórházzá alakítják át. A régi salgótarjáni kórház rekonstrukciójával 120-szal növekszik az ottani ágyak száma, a fővárosi kórházakban pedig 124-gyel. A budakeszi MÁV-szanatórium bővítéssel 150 új ágyhoz jut.*

Az orvostudományi egyetemek klinikáin levő, valamint a miskolci Szentpéteri-kapui Kórházban működő műveseállomásokon 1973-ban *7800 művesekezelésre biztosít fedezetet a költségvetés.* Az idén *a szívsebészeti műtétek száma meghaladja a kétezret.* A szívműtétre jelentkezők nagy száma miatt, és a várakozási idő rövidítése érdekében *új műtőt állítanak be az Országos Kardiológiai Intézetben.* A Pécsi Orvostudományi Egyetemen folytatódik az új szívsebészeti decentrum kialakítása. Ugyancsak folytatódik a gyógyító-megelőző ellátáshoz tartozó országos intézetek hálózatának kiépítése. 1973-ban a tervek szerint megszervezik az országos laboratóriumi és az országos urológiai intézetet.

Ami a járóbeteg-ellátást illeti, a tanácsok tervei szerint *1180 órával emelkedik a napi szakorvosi órák száma.* Az általános orvosi és gyermekorvosi körzetek számát a tanácsok várhatóan 110-zel emelik ebben az esztendőben.

Újabb negyven gépkocsi üzembeállításával tovább gyarapszik az Országos Mentőszolgálat. 100 régi gépkocsi kicserélésére is lehetőség nyílik.

A szociális gondoskodás előirányzatának növelése lehetővé teszi *az idős emberek számára 77 újabb napközi otthon létesítését,* és így további 1500—2000 rászorulónak biztosíthatnak kulturált körülmények között napközi ellátást. *A szociális segélyeket általában havi 50 forinttal emelik.* A pénzbeli és természetbeni juttatások, a rendszeres segélyek emelését további, mintegy 20 millió forint többlettel segítik a tanácsok. A szociális otthonokba mintegy 730-cal több igényjogosult elhelyezésére biztosít fedezetet az 1973-as költségvetés. Az esztendő végére a szociális otthoni helyek száma megközelíti majd a harmincezret.

Az egészségügyi tárca 1973. évi beruházási kerete egymilliárd 378 millió forint, ami 10 százalékkal magasabb a tavalyi beruházási előirányzatnál, ebből 886 milliót fordítanak tanácsi beruházásokra. Az ez évi felújítási terv megvalósítására csaknem 800 millió forintot irányoz elő a költségvetés.

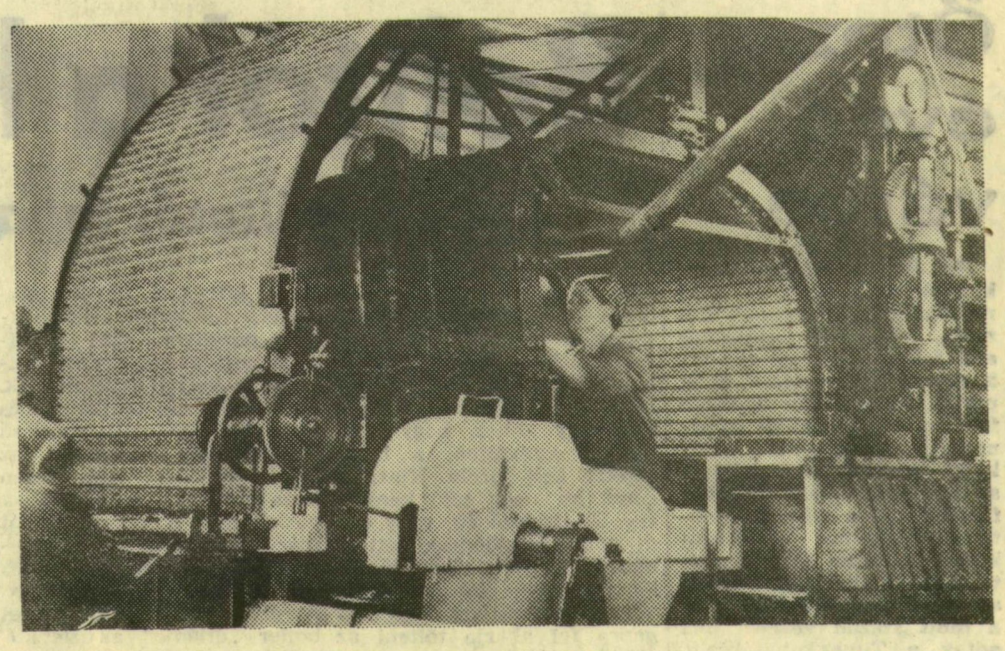

A brigád tervei

Az esztendő elején mindenki tervez és fogadkozik. Szebb, jobb esztendőt kíván önmagának, családjának, szeretne okosabban élni, mint az elmúlt évben. De most maradjunk a közösségi életnél, lássuk, mit tervez egy kollektíva. Már az első mondatoknál kiderül, hogy a brigád sem valami hermatikusan elzárt egység, amelynek tervei, céljai eltérnek az egyénétől. Kérdésekkel a szegedi gyufagyárban kopogtattam. Egy órácskát nézegettük a gépeket. Figyeltük, hogyan készül a gyufa. Ugyanúgy, mint ötven évvel ezelőtt. Mégis érdekes látványt nyújt.

A SZIKRA NÉV

A mártógép olyan hatalmas monstrum, hogy a nagyméretű műhelyteremben csak kettő fér belőle. A gépen a gyártó cég jelzése és a masina születésének éve: 1921. Mit sem változott a technika fél évszázad alatt. A művezető mondja, hogy a gyufaszálakat a masszába mártani másképpen nem lehet. Mosolygós asszony dolgozik az egyiknél. A kis kollektíva vezetője Koczka Ferencné. Félrehúzódunk beszélgetni, mert a gépnél nem halljuk egymás szavát.

— Brigádunk a Szikra nevet viseli, ezt találtuk legalkalmasabbnak, legkifejezőbbnek. Hatan alapítottuk 1965-ben. Most is ennyien vagyunk. Rajtam kívül Faragó Györgyné, Kása Pálné, Lantos Imréné, Sovány Mihályné és Horváth János.

Az egyetlen férfi a brigád karbantartó lakatosa. Ő figyeli a gép működését, vigyáz arra, hogy minden rendben legyen. „Az a jó, ha nem csinál semmit." A mártógép most is kitűnően dolgozik. A hatalmas, lyukacsos szalag olyan mint a tüskés szőnyeg. Kétszer lassít, első meghajlásánál parafinba hajol, a másodiknál a gyújtó masszába, majd elindul körútján, hogy mire visszatér a kiinduló helyére, száraz legyen a gyufaszál és a „feje" is. Tálcára rázza a gép az érkező szálakat. Egy tálcán, amely akkora, mint egy jó nagy falusi tepsi, 28—30 ezer gyufaszál várja a sorsát.

A Szikra brigád minden esztendőben teljesítette tervét, felajánlását.

— Most várjuk az aranyfokozatot — mondja Koczkáné —, tavaly ezüstöt kaptunk és mindenki 600 forint pénzjutalmat.

— Mióta dolgoznak a gyufagyárban?

— Én éppen tizenhat esztendeje, a többi asszony kilenc-tíz éve. Horváth János is tizenhat éve. Azért tudom, mert egyszerre léptünk be a gyárba. Az alapító tagok közül néhányan már nyugdíjba mentek.

A KÖZÖS FELAJÁNLÁS

Kérdem Koczkánét, hogy a brigád milyen tervekkel, felajánlásokkal indult az 1973-as esztendőnek.

— Dolgozunk rendesen — mondja. — Nincs különösebb gondunk. A teljesítmény általában 105 százalék körül mozog. Vállaltunk társadalmi munkát is, fejenként 24 órát egy esztendőre.

— Mit csinálnak társadalmi munkában?

Nincs szünet. Gyorsan jön a felelet.

— Szabad szombatokon megpucoljuk a gépeket, május elsejére pedig a műhely ablakait.

Más válaszra vártam. Valami ilyesmire: játékokat készítenek a gyári óvodának, virágot ültetnek az udvari parkba, facsemetét a városban és így tovább. A gépek tisztítása, rendbentartása nehezen illik a szabad időben végzett társadalmi munkák közé. Olyan színezete van ennek, mintha a gyár ingyen jutna a termelés fázisába tartozó teljesítéshez. Az asszonyok persze természetesnek veszik, hogy a gépek rendben, a környezet tiszta legyen. Ez segít a zavartalan munkavégzésben. A gyufagyárban mindig így volt. Beszélgetünk erről bővebben is a brigád tagjaival, aztán új témát kezdünk:

— A vállalások között a takarékosság nagyon lényeges —, említi Kásáné. — Versenyben vagyunk a másik műszakkal, kinek lesz kevesebb a hulladéka.

BARÁTSÁG, HANGULAT

A szocialista munkaversenynek a termelési eredmények javításában betöltött szerepe óriási. Ezt számokkal pontosan ki is lehet fejezni. De van a versenymozgalomnak olyan eredménye is, amelyet nem lehet mérni: az emberek változása. Barátságuk, hangulatuk, érzelmi világuk, egymáshoz való viszonyuk. Nem ismerik a hajdan uralkodó, csak önmagával törődő viselkedést. Barátság, segítőkészség köti össze a brigád minden tagját.

— Ha valaki nem jön be az éjjeles műszakra, valamelyikünk bent marad a gyárban és tizenhat-órázik. Nem szeretnénk, ha zökkenő történne a termelésben. Ilyesmi ritkán adódik, inkább gyakori az, hogy munka közben segítünk egymáson. Most, hogy beszélgetünk, helyettem elvégzik a többiek — mondja Koczkáné. Ha valaki beteg, számíthat társai együttérzésére, látogatásaikra.

Csapongunk a tervek között. Az egyik asszony visszakanyarodik a minőséghez. Mit lehet itt tenni? A gyufaszálakat mások készítik, s a legnagyobb bosszúság az, amikor gyújtás közben eltörik a szál és az égő fej ráesik az ember ruhájára, testére. A Szikra brigád tagjai a gyufafejeket készítik.

— Itt is lehet rontani, vagy javítani — magyarázza Kásáné. — Vigyázni kell, hogy a gyufa ne legyen apró fejű, a massza egyenletesen kerüljön a szálra, ne legyen híg, vagy sűrű, a színe is szép legyen.

EGYÉNI TERVEK

A brigád tagjai, megállapodott emberek. Mindenkinek van lakása, családja. Az életet nem tegnap kezdték. Koczkánét kérdem, hogy mik a család tervei ebben az esztendőben.

— Lakást kaptunk, két és félszobásat Tarjánban. Amióta lakás van, mindenünk megvan: hűtőgép, mosógép, centrifuga, tévé, minden, ami kell.

— Semmit sem terveztek?

— De, azért van tervünk. Vásárolni akarunk öt darab kerékpárt, és a család együtt megy majd szombatonként, vasárnaponként a Tisza töltésén kirándulni. Ezt terveztük.

— És a Kása család?

— Férjem a kábelgyárban vasesztergályos, egy ötéves gyerekünk van. Saját házunkban lakunk a Béketelepen, eddig minden pénz a házra ment el. Az egyik szoba még üres, abba szeretnénk új bútort venni. Ennyi az idei terv.

Az esztendő végén újra találkozunk. Beszámol majd a brigád, hogyan teljesítették terveiket, a közöst és az egyénit.

Gazdagh István

nak, az állam 70 százalékos támogatást nyújt a legkorszerűbb célgépek, illetve vegyszerek beszerzésére.

Járható út a kooperáció. Az elmúlt időszakban bebizonyosodott, hogy állami gazdaságok és termelőszövetkezetek közös vállalkozása, kooperálása, a cukorrépa-termesztésben is eredményre vezet. Érdemes a közös lehetőségeket, adottságokat kamatoztatni. A legjobb működési társulatot a mezőhegyesiek hozták össze. Az állami gazdaságban hagyományosan nagy területen termesztik a „cukros növényt". Az utóbbi években holdanként 240—250 mázsás termést takarítottak be nagy területről. 1971-ben 1600 holdon, tavaly 2200, az idén pedig előreláthatólag 3 ezer holdon termesztik itt ezt a népgazdaságilag igen fontos ipari növényt. Kezdeményezték állami gazdaságok és termelőszövetkezetek együttműködését Békés, Csongrád és Szolnok megyében, sikerrel. Közösen szerzik be a legmodernebb amerikai betakarító gépeket, vetőgépeket, Mezőhegyes szakmai tanácsokkal, kidolgozott termesztési technológiával látja el az érdekelt nagyüzemeket, igen jutányos térítés ellenében. A lényeg, hogy ez a vállalkozás 12 ezer holdról jelent répatermést, ahol a legkorszerűbb eszközökkel és a lehető legmagasabb elérhető termésátlagokkal dolgoznak a nagyüzemek.

Az eddigi tapasztalat azt bizonyítja, hogy a magas szervezettségű, megfelelően gépesített cukorrépa-termesztés Magyarországon ma már jövedelmező. Elég utalnunk a mezőhegyesi gyakorlatra, ahol 1971-ben az 1600 hold terület termését négy ember takarította be a gépekkel, és egy mázsa cukorrépa előállítására 0,4 óra volt az összes idő felhasználás. A betakarítás pedig 42 napig tartott.

A siker itt sem volt véletlen. Már nyáron megkezdik a talajelőkészítést, búza után szervestrágyát szórnak, szántanak, lezárják a területet, szakmai utakat szerveznek, koncentrálják a szellemi tőkét, energiát azért, hogy a kenyérgabona-termesztéshez hasonlóan cukorrépából is magas jövedelmet érjenek el.

A termelőszövetkezetekben is felismerték már a pénzes növény jelentőségét. Megyénkben nagy területen a székkutasi Új Élet Tsz-ben és a földeáki Kossuth Termelőszövetkezetben, a makói járás közös gazdaságaiban termesztik a cukorrépát. Székkutason hektáronként 300—350 mázsás termést is elérnek. Ugyanakkor a leveles répafej egy részét zölden feletetik. Az egy hektárról betakarítható répafej tápértéke 0,3—04 hektáron megtermelhető silókukoricát helyettesít. Ami ugyancsak elengedhetetlen, egy korszerű nagyüzemi termelés-szerkezetben, a cukorrépa-termesztés technológiája a többi növényre is hatással van. És az egész talajművelési rendszerre. A jelenlegi vetésterület 391 hektár. Szemenként vető gépet, korszerű, vetőmagvakat és hatásos növényvédő szereket alkalmazva a gépi betakarítással minimálisra csökkentették a kézi munkaerő felhasználást. Ami ennél is lényegesebb, a cukorrépa-termesztés fejlesztése párhuzamos a szarvasmarha-tenyésztés fejlesztésével.

Nagy lehetőség a cukorrépa-termesztés komplett gépesítésében, hogy a székkutasiak a cukorgyári együttműködés keretében prizmázó gépet vásároltak. Ezzel a környező öt gazdaság cukorrépa termésének lerakását is elvégzik. Növeli ez a módszer a szállító járművek forgási sebességét, tavaly például mintegy 30 ezer tonna répa mozgatásától kímélte meg a gazdaságokat.

A népgazdaságnak elengedhetetlenül szüksége van a hazai cukor alapanyagának itthoni megtermesztésére. 1965—71-ig a cukorrépa területe fokozatosan csökkent. Ennek következtében állandó cukorimportra szorultunk. Az ágazat korszerűsítésére kormányhatározat született, ami az elmúlt évben éreztette kedvező hatását. 1971-ben 73 ezer 500 hektáron, tavaly viszont már 79 ezer hektáron termesztettek „cukros növényt". A termésátlag 28 százalékkal volt magasabb a korábbi évinél. Az idén további javulás várható, hiszen újabb kedvezményekkel, a korszerű termesztés feltételeinek javításával gazdaságosabb a hazai cukorrépa-termesztés. A cukor megterem itthon is.

SZ. LUKÁCS IMRE